

॥ ४ ॥ ५ ॥ तस्य उपदेशस्य लक्षणं ज्ञापकं तत्तत्ज्ञाप्यं ॥ ६ ॥ सारंगो भ्रमरस्तस्य अन्वेषणं अनुगमनं इषमतौ दिवादिः ॥ ७ ॥ यस्माद्यस्माद्गुरोर्यद्यदुपात्तं तत्तदाह भीष्मः आशेति रांजगृहेयुधिष्ठिर ॥ ८ ॥
 ॥ ९ ॥ पिंगलावकुररवच्चाशांगृहधनरूपामामिषं च त्यक्त्वा कथं जीवेत्त्याशं कथं न्यथा सिद्धिमाह गृहेति द्वाभ्यां ॥ १० ॥ ११ ॥ एवमारंजान्तरवर्जितेन ब्रह्मण्यैकाग्र्यं चित्तस्य संपादनीयमित्याह इष्विति ॥
 ॥ १२ ॥ ऐकाग्र्यमेकाकिनयैव सित्थ्यतीत्याह बहूनामिति काचित्कुमारीपिशादिपरवशाद्गृहागतानतिथीन्मच्छन्नं भोजयितुमिच्छंती ब्रीहीनवहंतुं प्रचक्रमेतस्याः प्रकोष्ठस्थाः शंखाश्चक्रुशुः सापरेषां सूचना
 माभूदिति शंखान् भंक्त्वा एकैकमवशेषितवतीति श्रीमद्भागवते दृष्टान्तोऽयं व्याख्यातः ॥ १३ ॥ इति शां० मो० नै० भा० अष्टसप्तत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १७८ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

बोध्यं शांतमृषिराजानादुषः पर्यपृच्छत ॥ निर्वेदाच्छांतिमापन्नं शास्त्रप्रज्ञानतर्पितं ॥ ४ ॥ उपदेशं महाप्राज्ञशमस्योपदिशस्व मे ॥ कांबुर्द्विसमनुध्यायशांतं च
 रसिनिर्वृतः ॥ ५ ॥ बोध्य उवाच उपदेशेन वर्तामि नानुशास्मीह कंचन ॥ लक्षणं तस्य वक्ष्ये हंतस्वयं परिमृश्यतां ॥ ६ ॥ पिंगलाकुररः सर्पः सारंगा न्वेषणं व
 ने ॥ इषुकारः कुमारी च षडेते गुरवो मम ॥ ७ ॥ भीष्म उवाच आशावलवती राजन्नैराश्वं परमं सुखं ॥ आशां निराशां कृत्वा तु सुखं स्वपिति पिंगला ॥ ८ ॥
 सामिषं कुररं दृष्ट्वा वध्यमानं निरामिषैः ॥ आमिषस्य परित्यागात् कुररः सुखमेधते ॥ ९ ॥ गृहारं भोहिदुःखाय न सुखाय कदाचन ॥ सर्पः परकृतं वेदमप्रविश्य
 सुखमेधते ॥ १० ॥ सुखं जीवन्ति मुनयो भैक्ष्यवृत्तिं समाश्रिताः ॥ अद्रोहेणैव भूतानां सारंगा इव पक्षिणः ॥ ११ ॥ इषुकारो नरः कश्चिदिषावासकृत् मानसः ॥
 समीपेनापि गच्छंतं राजानं नावबुद्धवान् ॥ १२ ॥ बहूनां कलहो नित्यं द्वयोः संकथनं ध्रुवं ॥ एकाकी विचरिष्यामि कुमारी शंखकोयथा ॥ १३ ॥ इति श्री
 महाभारतेशां० मोक्ष० बोध्यगीतायां अष्टसप्तत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १७८ ॥ ॥ ७ ॥ युधिष्ठिर उवाच केन वृत्तेन वृत्तज्ञवीतशोकश्च
 रेन्महीं ॥ किंच कुर्वन्नरो लोके प्राप्नोति गतिमुत्तमां ॥ १ ॥ भीष्म उवाच अत्राप्युदाहरंती ममिति हासं पुरातनं ॥ प्रह्लादस्य च संवादं मुनेराजगरस्य च ॥
 ॥ २ ॥ चरंतं ब्राह्मणं कंचित्कल्पचित्तमनामयं ॥ पप्रच्छ राजा प्रह्लादो बुद्धिमान् बुद्धिसंमतं ॥ ३ ॥

केनेत्याक्षेपे केन वृत्तेन वीतशोको भूत्वामहीं चरेत् न तादृशं वृत्तमस्तीत्यर्थः यतः सर्पसारंगवृत्त्या गृहाहारसंपादनेषु प्रतिपक्षबाहुल्यं दृश्यते द्विषंति हि जिह्मुका जिह्मुकांतरं स्वाध्यासितस्थानागतमत एकाकित्वैका
 ग्र्ययोश्चासंभवः अन्नचितया घनाशावियोगस्यापि दुष्करत्वादिति भावः अतः किंच तादृशमुपायांतरं हिंसाशून्यमुत्तमगतिप्रदमस्तीति प्रश्नार्थः ॥ १ ॥ उत्तरमाह अत्रेति आजगरस्य अजगरवृत्त्या जीवतः
 ॥ २ ॥ कल्पचित्तं दृढचित्तं अनामयं रागद्वेषाननुविद्धं ॥ ३ ॥